

СИЛЛАБУС
з дисципліни «Психологія»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

1) **Данченко Ірина Олексіївна**, доктор пед. наук, доцент, професор кафедри ЮНЕСКО «Філософії людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін.

<http://new.khntusg.com.ua/staff/danchenko-irina-oleksiivna>

2) **Пререквізити** (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: «Соціологія».

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: «Соціальна відповідальність», «Соціальна політика та соціальна робота».

3) **Коротка анотація дисципліни** (загальна характеристика, особливості, переваги).

Навчальна дисципліна «Психологія» **буде корисна** майбутнім висококваліфікованим фахівцям для набуття знань і навичок орієнтуватись у вітчизняних теоретико-методологічних підходах до вивчення психічних явищ (системному, структурному, функціональному, діяльнісному, культурно-історичному, суб'єктному, феноменологічному, нарративному, герменевтичному, вчинковому) та методологічних принципах дослідження (детермінізму, системності, розвитку); знанні зарубіжних психологічних теорій та підходів (психодинамічні, біхевіористичні, когнітивні, екзистенційні, гуманістичні, феноменологічні теорії); щодо забезпечення належної мотивації формування та розвитку особистісних та професійно-значущих якостей, необхідних для ефективного виконання професійних обов'язків; формувати здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній сфері, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; професійного володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння та взаємовпливу і здатність ефективно застосовувати їх у професійному спілкуванні.

Вивчення даної дисципліни дає можливість студенту:

знати: історію розвитку психології, основні погляди вчених різних епох на взаємозв'язок психологічних та соціальних процесів; сутність основних категорій та понять психології; структуру психології; психологічну характеристику психічних пізнавальних процесів; основні закономірності функціонування психічних пізнавальних процесів; закономірності формування і розвитку особистості; фактори формування особистості; концепції особистості; психологічні концепції теорії діяльності та управління, їх основні компоненти; методичні підходи до узагальнення та оброблення даних, отриманих за допомогою психологічних методів та методик;

вміти: застосовувати категоріальний апарат психології в системі професійного навчання і практичної діяльності, враховуючи основні психічні, соціально-психологічні та психофізіологічні прояви особистості; ефективно оперувати загально-психологічними знаннями; інтерпретувати науково-дослідні проблеми та практичні психологічні питання; аргументувати основні загально-психологічні положення; сприймати науково обґрунтовану психологічну інтерпретацію ситуацій, з якими стикається особистість в процесі власної життєдіяльності та професійного зростання; усвідомлювати власну психічну сферу; аналізувати різноманітні види діяльності; пізнавати рівень розвитку психічних пізнавальних процесів у особистості.

4) **Мета та основні задачі дисципліни.**

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців системних знань фундаментальних загально-психологічних теорій, концепцій, методологічних принципів, методів, категорій, понять, термінів; закладення основ умінь і навичок компетентно використовувати ці знання в практичній професійній діяльності.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання:** вивчення основних загальних властивостей психіки з позицій системного підходу в психології; оволодіння навичками функціонально-системного осмислення й трактування психічних феноменів, наукових та навчально-методичних праць з психології; ознайомлення з основними методами психологічних досліджень та методологічною парадигмою гуманістичного напрямку в психології.

Компетентність, що забезпечує дисципліна:

Інструментальні компетентності: розуміння концептуальних засад психології, сутності та ролі психології в системі соціально-гуманітарних наук; здатність до аналітичної діяльності; знання і уміння оперувати психологічними категоріями та поняттями в аналізі соціальних процесів; розуміння сутності і

наслідків перебігу психологічних процесів, в розвитку особистості та соціальної взаємодії; уміння обґрунтовувати рішення на основі набутих психологічних знань, умінь та навичок; здатність працювати з інформацією, у тому числі в глобальних комп'ютерних мережах;

Міжособистісні компетентності: уміння працювати у колективі та команді; здатність здійснювати комунікаційну діяльність; розуміння традицій і звичаїв інших культур, уміння проявляти толерантне ставлення у міжкультурному середовищі; вміння використовувати іноземну мову для забезпечення результативної професійної діяльності; уміння критично оцінювати явища, ситуації, діяльність осіб, спираючись на отриманні знання.

Системні компетентності: здатність працювати самостійно і автономно; здатність застосовувати знання на практиці; здатність займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості; уміння формулювати і висловлювати думки та власне ставлення до подій, ситуацій виробничого характеру, уміння слухати та сприймати думки інших; здатність до навчання; уміння формувати нові ідеї (креативність); здатність адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності;

Спеціальні (фахові) вміння (компетентності): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; здатність і готовність аналізувати та моделювати психологічні феномени та їх динаміку; здатність і готовність аналітично прогнозувати тенденції розвитку напрямів, галузей, складових психологічної науки і практики, своєї сфери професійної компетентності та об'єктів професійної діяльності; здатність і готовність здійснювати перевірку, зокрема експертну, психологічної достовірності фактів, ситуацій, подій, інформаційних повідомлень та їх джерел; сформованість соціальної зрілості; професійне володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння та взаємовпливу і здатність ефективно застосовувати їх у професійному спілкуванні.

5) Організація навчання.

Система оцінювання

Професійні компетенції	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
			Форма контролю	Бал
Змістовний модуль 1.				
«Введення у психологію. особливості функціонування психічних процесів, станів та властивостей психіки людини»				41
здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; здатність і готовність здійснювати перевірку, зокрема експертну, психологічної достовірності фактів, ситуацій, подій, інформаційних повідомлень та їх джерел; сформованість соціальної зрілості; професійне володіння соціально-психологічними	Лекція 1	Психологія. Предмет. Завдання. Методи психології	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Предмет загальної психології як найскладніша сфера життєдіяльності людини	Презентація результатів	1
	Семінарське заняття	Активність - вирішальна властивість психіки. Методи психологічної науки. Основні завдання та принципи психологічної науки.	Семінар-дискусія	2
	Лекція 2	Розвиток психіки та свідомості	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Свідомість і самосвідомість та їх культурно - історична обумовленість.	Презентація результатів	1
	Семінарське заняття	Значення психіки в житті і діяльності людини.	Семінар-дискусія	2
	Лекція 3	Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів: відчуття, сприймання	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Закони відчуттів. Чуттєвість аналізатора та поріг чуттєвості. Закони сприймання. Типи сприймань і спостереження. Патологія сприймання.	Презентація результатів	1

<i>Професійні компетенції</i>	<i>Методи та форми навчання</i>		<i>Оцінка рівня сформованості компетентностей</i>	
			<i>Форма контролю</i>	<i>Бал</i>
механізмами взаєморозуміння та взаємовпливу і здатність ефективно застосовувати їх у професійному спілкуванні.	Семінарське заняття	Спостереження і спостережливість в професійній діяльності фахівця з публічного управління та адміністрування. Відчуття й сприймання в професійній діяльності фахівця з публічного управління та адміністрування.	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	2
	Лекція 4	Уява	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Значення розвитку уяви для ефективної професійної діяльності фахівця з публічного управління та адміністрування.	Презентація результатів	1
	Семінарське заняття	Зв'язок уяви з предметною діяльністю. Процес утворювання образів уяви.	Семінар-дискусія	2
	Лекція 5	Пам'ять	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Теорії пам'яті.	Презентація результатів	1
	Семінарське заняття	Індивідуальні особливості пам'яті. Значення пам'яті в професійній діяльності фахівця з публічного управління та адміністрування.	Семінар-дискусія	2
	Лекція 6	Увага	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Психологічні теорії уваги.	Презентація результатів	1
	Семінарське заняття	Особливості розвитку та шляхи формування властивостей уваги. Увага в пізнавальній діяльності особистості.	Семінар-дискусія	2
	Лекція 7	Мислення	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Процес розуміння. Процес розв'язання задач.	Презентація результатів	1
	Семінарське заняття	Види мислення. Індивідуальні особливості мислення.	Семінар-дискусія	2
	Лекція 8	Емоції та почуття	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Види емоційних станів (афект, стрес, настрій тощо) та їх характеристики. Методи вивчення емоційних станів та емоційності особистості. Умови виникнення фрустрації. Реакції на фрустрацію. Депривація.	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Стрес та його характеристика. Види та наслідки стресів. Профілактика стресу.	Семінар-дискусія	2
	Лекція 9	Воля	Робота на лекції	1
	Самостійна	Формування і розвиток	Презентація	1

Професійні компетенції	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
			Форма контролю	Бал
	робота студентів	вольових якостей особистості.	результатів	
	Семінарське заняття	Регулятивне значення емоцій і волі в самотворенні особистості.	Семінар-дискусія	2
Змістовний модуль 2.				
«Психосоціальні явища. Закономірності, умови та чинники психічного розвитку особистості в процесі життєдіяльності та професійного зростання»				49
здатність і готовність аналізувати та моделювати психологічні феномени та їх динаміку; здатність і готовність здійснювати перевірку, зокрема експертну, психологічної достовірності фактів, ситуацій, подій, інформаційних повідомлень та їх джерел; сформованість соціальної зрілості; професійне володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння та взаємовпливу і здатність ефективно застосовувати їх у професійному спілкуванні.	Лекція 10	Особистість. Розвиток та формування особистості	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Біологічне і соціальне в структурі особистості.	Презентація результатів	1
	Семінарське заняття	Поняття про егоїдентичність. „Я”- образ і „Я”- концепція. Самооцінка особистості.	Семінар-дискусія поточна контрольна робота	2
	Лекція 11	Індивідуально-психологічні відмінності особистості. Темперамент, Характер. Здібності.	Робота на лекції	1
	Семінарське заняття	Психологічна концепція потреб. Ієрархія потреб. Формування та розвиток здібностей.	Ділова гра	2
	Самостійна робота студентів	Відмінності у здібностях та їх природа. Здібності в професійній діяльності фахівця з публічного управління та адміністрування.	Презентація результатів	1
	Лекція 12	Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості	Робота на лекції	1
	Самостійна робота студентів	Життєвий шлях і життєвий світ особистості. Гармонійна особистість: ілюзії і дійсність. Особистість і агресія.	Презентація результатів	1
	Семінарське заняття	Вираховування впливу свідомості, самосвідомості на прийняття рішення	Семінар-дискусія	2
	Лекції 13	Діяльність. Спілкування як особливий вид діяльності. Мовлення	Робота на лекції	1
	Семінарське заняття	Способи діяльності і процес їх освоєння. Функції спілкування: комунікативна інтерактивна, перцептивна, ідентифікація і рефлексія, стереотипізація.	Семінар-дискусія	2
	Самостійна робота студентів	Вміння висловлювати свої думки. Значення творчості в діяльності фахівця з публічного управління та адміністрування.	Презентація результатів	1
	Лекції 14	Психологія міжособистісних відносин	Робота на лекції	1

Професійні компетенції	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
			Форма контролю	Бал
	Семінарське заняття	Функції соціалізації: інструментальна, експресивна і підтримуюча функції. Розмір групи і її структура.	Семінар-дискусія	2
	Самостійна робота студентів	Соціально – психологічний клімат в групі. Фактори, що впливають на клімат групи.	Презентація результатів	2
	Лекції 15	Психологія менеджменту	Робота на лекції	1
	Семінарське заняття студентів	Індивідуальний стиль діяльності та професійна придатність. Загальна характеристика профпридатності.	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота результатів	2
	Самостійна робота	Загальні та визначальні ознаки індивідуального стилю діяльності фахівця з публічного управління та адміністрування.	Презентація результатів	1
Загальна кількість годин з них: аудиторні самостійні		120 60 60	Кількість балів	90
Вид контролю			залік	10

Прийом і консультації по виконанню завдань щодо самостійної роботи студентів (СРС) проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

Завдання СРС рахуються виконаними, якщо:

- виконані і здані в зазначені викладачем строки;
- повністю виконані (розкривають тему завдання);
- не мають логічних і розрахункових помилок;
- виконані студентом самостійно.

При умові невиконання одного із зазначених умов, кількість балів знижується на 1 бал. При умові невиконання і відсутності завдання оцінюється 0 балами. Студент зобов'язаний виконати всі завдання.

Модулі проводяться викладачем у вигляді тестування або співбесіди.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Положення «Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6) Політика курсу.

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати в визначений викладачем час.

Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі.

7) Література.

Базова

1. Варій М. Й. Загальна психологія : навч. посібник / М. Й. Варій. – [2-ге видан., випр. і доп.]. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 968 с.
2. Вольнова Л.М. Загальна психологія. Методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи. – К. : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2013. – 68 с.
3. Загальна психологія : підручн. для студ. вищ. навч. закладів / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко, В. О. Соловієнко ; за заг. ред. акад. С. Д. Максименка. – К. : Форум, 2000. – 543 с.
4. Загальна психологія : навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та [ін.]. – К. : Каравела, 2012. – 464 с.
5. Загальна психологія : практикум : навч. посібник / В. В. Волошина, Л. В. Долинська, С. О. Ставицька, О. В. Темрук. – К. : Каравела, 2011. – 280 с.
6. Загальна психологія : хрестоматія : навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та [ін.]. – К. : Каравела, 2012. – 640 с.
7. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посібник / П. А. М'ясоїд. – [3- те вид., випр.]. – К. : Вища школа, 2004. – 487 с.

Допоміжна

1. Основи психології : підручник / [за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця]. – К. : Либідь, 1995. – 632 с.
2. Павелків Р. В. Загальна психологія / Р. В. Павелків. – К. : Кондор, 2009. – 576 с.
3. Партико Т. Б. Курс загальної психології : навч. посібник / Т. Б. Партико. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 208 с.
4. Практикум із загальної психології : навч. посібник / Т. М. Зелінська, І. М. Михайлова. – К. : Каравела, 2010. – 272 с.
5. Психологічний словник / За ред. В. І. Войтка. – К. : Вища школа, 1982. – 216 с.
6. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник : навч. посібник / Ю. О. Приходько, В. І. Юрченко. – К. : Каравела, 2012. – 328 с.
7. Психологічний тлумачний словник найсучасніших термінів. – Х. : Прапор, 2009. – 672 с.
8. Савчин М. В. Загальна психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. В. Савчин. – К. : Академвидав, 2011. – 464 с. – (Альма-матер).
9. Цимбалюк І. М., Загальна психологія. Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів / І. М. Цимбалюк, О. Ю. Яницька. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.

Інформаційні ресурси

- Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>